

Ислом Нури

Islom ruknlaridan ikkinchi rukn - namoz:

Ey o'qil, bilingki, Islom ruknlaridan ikkinchisi – bir kecha-kunduzda besh vaqt namozni ado qilasiz. Namozni Allox too lo Ÿzi bilan musulmonlarning orasida aloqa tiklanishi uchun farz kildi, va musulmon odam Allohga nido va duo kiladi, u musulmonning fahshu munkarlaridan qaytarib beriladi, u sabab musulmon kishini dunyoda oxirat saodatiga erishtiradigan ruhoniy va zimmoniy rahbar.

Allox taolo namoz uchun badan va libosning, shunindek namoz o'qilgan joyning pok bulib qolishi shart qilingan. Musulmon kishi tozalagan suv bilan najosatlarda tozalanadi, badanini Hissiy nopokliklardan, qalbini esa ma'naviy nopokliklardan tozalanadi.

Namoz – dinning ustuni hamda ikki shahadatdan keyingi eng ulkan rukndir. Musulmon kishi balog'atga etgan davridan boshlanib umrining oxirigacha unchalik qat'iyatli e'tirof berishi, oila azolari va farzandlari namozga odatlanishlari uchun katta etti yoshidan namozga byurishi kerak. Olloh taolo aytadi:

«Albatta, namoz mo'minlarga (davomiyligi) tayyorlanadigan farzandi»
(Niso: 103).

«Halbuki ular faqat yagona Ollohga, u zot uchun dinni xolis qilib qo'yilgan, To'g'ri yuldan o'mgan vaziyatlarda ibodat kilishga va namozni tukis ado etishoda zakotni (haqiqdorlarga) ato etishoga byurilgan edilar. Mana shu to'g'ri yo'ldagi (millning) dinidir »
(Bayyina: 5).

Namoz musulmonga barcha holatlarida, qaror xavf-xatar va kasalik paxtalarida ham vojib bulib, qodir bulganichada – tik turib yoki o'tirib yoki

Ислом Нури

yotgan vaziyatda, bunga ham qodir bylmaza ko'z yoki dil ishasi bilan bog'liq. Rasululloh solallohu alayhi va salom benamoz odam musulmon byulmasligini aytdi ogohlantirganlar: «Biz bilan ular (kofirlar) o'rtasini ajratib turuvchi odam-paymon namozdir. Kim namozni tark qilsa, shubasiz kofir bulibdi »(Termiziy rivoyat, saqih).

Besh vaqt namoz: bomzod, peshin, asr, shom va xufton namozlaridir.

Bomzod namozi davom etadigan kun chiqish tomonida tong yorugligi kuringanida boshlanganda, kun chiqishida qatnashish davom etadi, uni oxirigacha davom ettirish kerak. Peshin namozi davom etadigan kun tikkadan boshlangandan so'ng, har qanday narxdagi sayyoh zavoldan tashkari o'z uzunligi mikdoriga etgunichi davom etadi. Asr namozi davomiyligi bo'yicha amalga oshirilgan choralar, kuchosh sarg'ayguncha davom etaveradi, uni oxirigacha davom etadigan kechiktirish yaxshi emas, kuchoshning tigi ywolmosidan o'qish kerak. Shom namozi davom etadigan kutyosh bo'tandan boshlanib, to qizil shafaq ywolgunchicha davom etaveradi, uni oxirgi davomiyligi kechiktirilmaydi. Xufton namozi davomiyligi bo'yicha davom etadigan chikkanidan foydalanish, kechaning oxirigacha davom ettirish.

Musulmon kishi agar bitta namozni o'z irodasidan tashkari biror shar'iy uz bulgan vaziyatda o'z vaqtida kechiktirsa, katta gunoh qilingan buladi, Ollohga tavba kilishi va qayib bunday kilmasligi kerak bo'ladi. Allox taolo aytadi: «**Namozlarini**« **unutib** »**kuchadigan kimsalar paydo bo'lgan**« **namozxon** »**larga halolat bulg'ay**» (Mouvn: 4-5).

Namozning hukmlari:

Birinchi: Tahorat.

Ислом Нури

Musulmon kishi namozga kirishi kerak edi, chunki avvalo bu xoji xojat qilingan bulsa, (mustaxab kiladi) najosat o'rinlarini tozalashda, sungra tahorat kilishda.

Taqorat: qalbida tahorat kilishni niyat kiladi, niyatni tili bilan talaffuz qilmaydi, chunki Allox qalbidagi narsani biluvchi zotdir. Qo'laversa, Rasululloh solallohu alayhi va salom niyatni til bilan aytadiganlar. «Bismillah» deydi, singni o'zzini chaqdi, suvni burni suvga tortib oldi, qoqdi, yuuzini yuadi, ikkinchining kunini kutib olishdi xiyobonlarni olib borish (uyg'onish kabi), chunki ular o'zlarini qo'llab-quvvatlamaydilar. yuvadi.

Taxoratli kishidan siydik, axlat, el chiqsa yo'q uxlasa yoki unga qarshi kurash, namoz o'qimoqchi bulganida qayta tahrat kilish kerak. Musulmon kishi - erkakdir, ayoldir - junub bo'lsada, xox uyida, xox uyqusi ichida shaxvat bilan maniy (urug' suvi) tuksa, butun badanini yuvish bilan poklanadi. Ayol kishi xayz yoki nifosdan toza buloqch, g'usl qilishi, yangi butun badanini yuvishi kerak bo'ladi. Xayzli va nifosli ayol namoz o'qishi mumkin emas, lekin toza bulguncha undan namoz sobit bo'ladi, shu bilan kunlarda o'qilmaydi va qo'lda namozlar qazosini ham o'qiydi.

Suv topolmagan odam ikki suv ishlatishi ziyn kiladigan kasal tayammum bilan poklanadi. Tayammumning sifati: dilida tahoratni niyat kiladi, «Bismillah» deb ikki qwlini tuprokka uradi va ularni birinchi yuziga o'rganadi, og'zidan oldin olib boriladigan ordagiga chap qulini ichi bilan olib boriladi, saqlanib qoladi. Tayamum hayz va nifosdan toza bo'lib o'tgan ayol uchun ham, odam uchun ham ham g'usl urniga o'tdi.

Ikkinchi: Namozning sifati.

Ислом Нури

1) **Bomzod namozi:**

U ikki rak'at bo'lib, har qanday bir musulmon er yoki ayol kishi qiblaga – Makkadagi Masjidullohom ichidagi Ka'ba tomonga qarab yozilgan va dilida bombardimon namozini o'qiganni niyat qilgan, «Xudo akbar» deb takbir aytgan nomozni qo'ydi. Takbir aytgan vaziyatda qvllar ikki kuloq yumshogi tengida ko'chirildi.

So'ngra vng qlni chap bilak ustiga qo'yiladi va kiruvchi duosi (sano) ni o'qiydi:

S**ub**h**ā**na**k**a **ā**ll**ā**h**h**am wabi**ā**m**ā**dika **ā** w**att**abaraka **ā**s**ā**m**u**ka wata**ā**lu
ād**ā**d**ā**ka **ā** w**al**a **ā**il**ā**h**ā** **ā**ay**r**ā**k**a

«Subhanakalohumma va biohamdika, va tabarokasmuka, va taala jaduka va la ilaha g'ruka» (Ma'nosi: Ey Allox, men sizni (barcha kamchiligidan) poklayman, senga qo'shiling bilan tasbeh ayaman, sening ismin muborak, ulug'ligingni kutib turing.)

Keyin « **ā**w**ā** b**ā**ll**ā**h mn **ā**ls**ā**y**ā**n **ā**lr**j**ym **ā** **bsm** **ā**ll**ā**h **ā**lr**ā**mn **ā**lr**ā**ym »
«A'zu billohi minash-shaytonir rojim, bismillohir rahbarlik rejimi» deydi va «Fotima» surasini o'qib chiqdim, «odamni yodda tutaman»

Keyin bir surani o'qiydi va ruku qiladi – ikki qo'lini ikki bizzasi ustiga kuchaydi, bilaklarini yonboshidan uzoq tutib berinni boshi (ensai) bilan olib tashlanadi. Ruko'da turgan joyda ushbu tasbehni aytadi:

Uch marta « sab**ā**h**ā**na rab**ī**na **ā**l**ā**na**ā**ym » «Subhana robbiyal azim». (Ma'nosi: ulug' Robbimni (barcha ayb-belgilanadigan) poklayman).

Keyin « sami**ā** **ā**ll**ā**h **ā**limanu **ā**amidah » «samizallohu liman hamida»

Ислом Нури

(Olloh qo'shib aytgan kishidan hamdini qabul qildi) deb boshini rukudan olib bordi.

Ruko'dan ko'chirganda « rabn laka lal-amd » «robbana lakal-komd» deydi. (Ma'nosi: Ey robbimiz, barcha hamdlar seningdir.)

Keyin takbir aytib, sajdaga boradi. Sajdaga borayotganda dastlabki bizzini, keyin klini, keyin peshonasini va burnini kuyaadi.

Ikki tiragasini erga ham, ikki bizzaga ham kuymaydi hamda ikki yonboshidan uzoqlashtirmoqda. Ko'rnini sonlariga tekkizmasdan belini ko'rib turadi.

Sajdaada turganda uch marta « sbna rabia laalā » «subhana robbiyal-aaaola» deydi. Ma'nosi «Oliya robbimni poklayman».

Keyin «Ollohu akbar» deb sajdadan turadi.

Ikki sajda o'rtasida o'tirdi. Uning kayfiyati kuyidagicha: chap oykni yozib ustiga o'tiradi, keyin tiklanadi va tom tomida tiklanadi. Qullarini sonlarining ustigiga yakki tezzalalarga etkib qodiradi.

Ikki sajda o'rasida o'tirganda:

«Rabī lī firu ly wār amny wāh d nī wāj b r ny va finī wār q ny»

«Robbigirliy varhamniy vahdiniy vajburniy va oofiniy sportuqniy» deydi. (Ma'nosi: Ey robbim gunohlarimni kech, menga etim et, meni hidoyatla, meni behojat qil, menga ofiyat ato qil va meni rizqlantir.)

Keyin ikkinchi sajdani xam dastlabki ishi kabi ado qildi.

Ислом Нури

va ala a'li Ibrohim innaka Xidum-Majid »(Ma'nosi:« Ey Olloh, Ibrohingga va Ibrohimning oyog'iga salot yullagani kabi Muxammingga ishonaman) Maqsadli ulug' zotsan. Ey Alloh, Ibrohingga va Ibrohimning sahifasiga tashrif buyurgan kabel kabilar Muxammadga va Muxammadning ahliga sahifasiga, albatta senga mo'ljallangan ulug' zotsan ».

Salavotdan keyin bu duoni oqidi:

«اٰااااااااااا bi'llhi minu a'abi jahanm wamin a'abi l'qabri wamin fitnati l'mam wamyaa a' »

«A'zu billahi min aza'bi jahannam va min aza'bil-qavri va min fitnatil-maya'al val-mama't va min fitnatil-masiyyid-dajja'l» (Ma'nosi: «Jahonnam azobidan, qatlam azobidan, hayot va mamot fitnadan hamda masihid-dajjol fitnasidan panoh so'rab Ollohga iltimosga kelaman »).

Keyin dunyo va oxirat yaxshiliklaridan istagan narsasini duo qilib so'raydi.

Shundan avval dastlabki tonga, keyin chap tomoniga « asl'm ala'kum wara'ma' l'hi » «Assalumu alaykum va yo'riqnomulloh» deb salom berdi. Shu bilan bombardimon namozi tugaydi.

2) Peshin, asr va xufton namozlari:

Ushbu namozlar to'rtt rikatli bo'lib, ulardagi birinchi ikki rikatni xuddi bombardim namozi kabi o'qidi, tashahhuddan keyin salom bermay, Alloxu akbar deb o'rnidan turib ketadi va oldingi ikki rak'at kabi ikki rak'at o'qidi, ikkinchi tashahhudga qaytib keldim. berib namozini tugatadi.

3) Shom namozi:

Ислом Нури

Shom namozi uch rak'at bo'lib, birinchi ikki rak'atdan kelin salom bermay turib ketadi va yana bir rak'at o'qiyadi, tashib tashlanadi va salavotlarni o'qiydi, salom beradilar.

Erkaklar ushbu farz namozlarini masjidida jamoat bilan imon ortida o'qishlari kerak. Imom bomzod namozida va shom ham hufton namozlarining dastlabki birinchi ikki san'atdagi rukuga borishidan oldin ovoz chiqarib, qodirat qilayapti, og'a- dilarga yordam berishdi.

Ayollar uyida o'ralgan vaziyatda o'qituvchilar, butun bolalarini, qurilish va tikuvlarni birlashtirganlar, chunki yoshlardan boshka baravar azolari namozda olib borilgan. Agar musulima ayol masjidida namoz o'qishni istasa, unga monelik yuki, biroq sharti shuki, o'ralgan va xushbo'ylanmagan vaziyatni keltirib chiqarishi va fitnaga sabab bo'lgan byulmalik uchun erkaklar ishtirokida bo'lishi kerak.

Musulmon kishi namozida xush'iz-hokisrolik, xazu va uyg'oq qalb bilan turishi, qiyomda, ruku va sajdalarda xotirjam turishi, shashilmasi, keraksiz harakatlar kilmasligi, kizini osmonga qaratmasligi, Qur'on va nomoz ko'rsatib o'tilgan bo'lishi kerak. Faqat imom namozda xatoga yordam ko'rsatsa, ortiqcha qilsa yoki kamaytirsas, uni ogohlantirish uchun «Subhanalloh» deyish mumkin, shunindek namozdagi odamni birov chaqirsas unga javoban ham shunday deydi. Ayollar esa buning urniga chapak chaladilar.

Jum'a kuni musulmonlar ikki rak'at juma namozi o'qiydi, imom xuddi bomdod namozida bug'li kabi ovozi chikarib qiroat kiladi, namozdan oldin musulmonlarga din ishlaridan ta'lim berib, ikki xutba kiladi. Ushbu namoz juma kuni oldingi namozi urniga o'qildi.

Ислом Нури

Islom ruknlaridan aniqlovchi rukn - zakot:

Olloh taolo moli nisobga yetgan har bir musulmonga bir yilda bir marta molining zakotini yaratishni farz qildi. Zakot uni olisga haqiqdor tomonidan qilingan kambag'al-miskin kishilariga va Qur'oni Karimada nomlari oldindan aytib o'tilganiga qarshi ko'rsatmalarga berildi.

Tillaning nisobi - 20 ta miskol, kumushning nisobi - 200 ta dirham yoki shunga teng qo'g'oz puldir. Tijorat mollarining kiyimi nisobga etsa, mol egasi undan zakot chikaradi. Zakot chikarish uchun mol nisobga etchach, bir yil o'tgan bo'lishi kerak. Don-dun va meva-chevaning nisobi 300 so'm, sodiq maqsadida olib qo'yilgan ko'chmas mulklarning qiyomatidan ham zakot chikarilgan. Tilla, kumush va tijorat mollarining zakoti 2,5%, don-dun va meva-chevaning zakoti anhor, chashma, yomgir suvlari bilan mashaqqatsiz sug'orilgan erlarda 10%, mashaqqat bilan, suv bilan sug'orilib ketgan erlarda 5% dir.

Don-dun va meva-chevaning zakoti berilgan paxt uning etilib pishgan patitir, agar bir yilda ikki-uch martta o'rib-iyibib bo'lsa ham fakt bir martta zakot beradi. Tuya va mol-kuylar zakoti shar'iy ahkomlari kitoblarida o'zaro kelishilgan. Olloh taolo aytadi: **«Xolbuki ulkan faqat yagona Ollohga, u zot uchun dinni xolis qilingan, To'g'ri yuldan o'margan vaziyatlarda ibodat kilish va namozni to'kis ado etisga qo'shib zakotni (haqiqdorlarga) ato etishi buyrilgan edilar. Mana shu to'g'ri yo'ldagi (millning) dinidir »** (Bayyina: 5). Zakot chikarish bilan kambag'al-miskinlar konglga shodlik kirishi, ulanishning imtiyozli konlari, boylar va kambag'allar o'rtasida mehr-muhabbat alokalari kuchayadi.

Islom dinini musulmonlar o'rtasidagi ijtimoiy hamkorlik va o'zaro moliyaviy yordamlar sohada zakot bilangina cheklanmoqda, lekin

Ислом Нури

ocharchilik paxtalarida kambag'allarni o'zlariga qaramasdan olib borishadi, musulmon odamlarni kutib olishadi. odamga fit sadaqasi chikarishni talab qilib qo'ygan, fitr sadaqasi har bir diyorning oziga xos emishlardan jon boshiga bir so'mdan yasalgan xokiladiyu, gvak va xizmatkorlarning ko'rsatmalariga qo'shilgan. Bundan tashkari Olloh too lo musulmon odamga qasamning kafforatini vojib kilgan, shunigdek, shariy nazrlarga vafo kilishni vojib kilgan, ixtirochilar ma'lumotga asoslanib, ishlaganlar, ishlarni olib boradigan pullarga mol-mulkni sarflagan odamlarni olib ketishni istamaydilar.

Islom ruknlaridan tortinchi rukn - kunza:

Ya'ni hijriy tuqqizinchi oy bmlmish Ramazon oyida kunza tutishdir.

Ro'za tutish kayfiyati:

Musulmon kishi tong yorishmasidan ilgarigi kunzaga niyat kilib, to kun bo'tung'a qodir eyish-ichish va jinsiy aloqadan tegiladi, Ramazon ichi to'la bir oy shunday kiladi va bu ish bilan Ollohingning roziligi va ibodatini qildiradi.

Ro'zadan insonlarga ko'lab foydalar etadi, ulardan eng muhimlari:

1) U Ollohga ibodat, Unning amriga bo'ysunishdir, banda shahvatini, emak-ichmagini Olloh uchun tark etadi, u Ollohga buvilgan takvonni kuchaytirish sabablarini keltirib chiqaradi.

2) Ro'zaning salomatlikka, shunigdek iqtisodiy va ijtimoiy tomonlardan ikkala katta manfaatlarning borki, bunga o'xshash va ishonch bilan kunga tutilgan kishilar erishadilar. Allox too lo aytadi: **«Ey mo'minlar, taqvoli kishilar sizning ishingiz uchun ilgarigi otganlarga farzil qilgani**

Ислом Нури

kabi sizlarga ham sanoqli kunlarda kunza tutish farzandi. Endi sizlardan biror kishi hozirda yo'q musofir bo'lsa, u vaziyatda (kunza tutolmagan kunlarining) sanog'ini bo'shatish kunlarida tutadi. (Keksalik yoqi zayfligi sababli) **kunza tutishga kiyaladigan kishilar bir miskin-begonaring bir kunlik taomi mikdorida evaz tuzashlari kerak. Bas, kim o'z ixtiyoriyligi bilan ko'proq yaxshi ko'rsa (kerak bo'lgan joyda ortiq evaz to'plasa), o'ziga yaxshi. Agar bilasiziz, kunza tugishingiz uchun o'zingiz uchun**(evaz berish yakki tartibda uzrli vaziyatda kunza tutmaslikka nisbatan) **yaxshirokdir.** (U sanoqli kunlar) **Ramazon oyidirki, bu oyda odamlar uchun xidoyat bulib va hidoyat va furqon** (haqiqat bilan botilni ajratguvchi) **ning ochik oyatlari bulib Qur'on nozil qilingan. Bas, sizlardan kim bu oyga xozir bulsa, kunza tutsin. Va kim bir yoshda musofir bo'lsa, u vaziyatda (kunza tutolmagan kunlarining) sanog'ini bo'shashtiradigan kunlarda (tuzalach yoki boshqa safardan qaytgan) tutadi. Allox sizlarga mehnatni istaydi, sizlarga og'ir bo'lishni istamaydi. Bu sanoqni to'ldirishingiz va hidoyat qilgani sababli Ollohn ulug'lashingiz uchundir. Shoyat shukr kilsangiz »** (Baqara: 183-185).

Olloh taolo Qur'onda, Rasululloh solallohu alayhi va salomatlik bilan uchrashuvlarda o'zaro kelishuvni amalga oshirganlar:

- 1) Bemor va musofirlar kunza tutmaydilar va ishlatilgan kunlarning xazosini Ramazondan keyin tugatib beradilar.
- 2) Hayzli va nifosli ayollar, ham kunza tutmaydilar, foydalanilgan kunlarining xazosini Ramazondan so'nggi tutib beradilar.
- 3) Homilador va emizikli ayollar har doim o'zlarini urushga jalb qilishadi, ammo bolalarga qarshi kurashni davom ettirishadi va xazosini tugatib

Ислом Нури

beradilar.

Agar kunzador esida yuq eb-ichib kuysa, keyin kunzaligi esiga tushsa, undagi kunzasi to'g'ri ajratilgan bo'lsa, xuddi Oллоh taolo Muhammad sollallohu alayhi va salomning ummatidan unutilib, hato qilinib va majbur qilingan vaziyatda qilingan ishlarni afv qilgan.

Bu ustun kapa (palatka) ning o'rtasiga qo'yilganidan bir dona ustun ma'nosida bulib huddi kapaning ustuni olib tashlangan kapa buzilib ketgandek, din arkonlaridan namoz ketsa, din ham kapa singari buzilib ketadi.

Hanafiy mazhabida ikki barobarga ... (INT)

Qasamning kafforati - yani bir ish kilishga qasam ichib kuyib, kelin uni qilsa jarima tuplash, bir qul ozod kilish yakka uint miskinni to'ydirish yoki keyin tirishish uch kun kunza tutish bilan ado etilibdi.